

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และพฤติกรรมของบุคคลในสังคมกลายเป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสารความรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุล ทั้งทางจิตใจและวัตถุ ส่งผลทำให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนกันมากขึ้นกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในทุกวง การเกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายโรคเอดส์และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรงในสังคมเกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติเพิ่มขึ้นโดยลำดับ (กรมวิชาการ. 2544 : 1) เยาวชนขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรับผิดชอบ มีวินัย การเสียสละ เห็นแก่ตัว ฟุ้งเฟ้อ ไม่มีการเห็นอกเห็นใจกัน จึงทำให้จริยธรรมในสังคมไทยเสื่อมลง ถ้าเยาวชนไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนหรือสอดแทรกในเนื้อหาและเวลาเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้วย่อมจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาการเกิดอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาอุบติภัย ปัญหาการจราจร โรคจิต ภาวะความเครียด ปัญหาสังคมเสื่อม ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษา โดยปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการวัดเพื่อนำผลมาประเมินและตัดสินใจ เพราะแท้ที่จริงแล้วการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงต้องคำนึงถึงคุณภาพและคุณธรรมไปพร้อม ๆ กันเพราะคุณภาพจะสร้างความงามทางด้านวัตถุส่วนคุณธรรมจะสร้างความเจริญทางด้านจิตใจ ดังนั้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะต้องพัฒนาระบบการศึกษาด้วย (ทิสนา เขมมณี. 2546 : 2) แนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาคอนัน

จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้ คือ การพัฒนาวินัย ซึ่งเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญและอิทธิพลต่อชีวิตคนเราสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข (กรมวิชาการ. 2544 : 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 5) ให้ความสำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียน โดยบัญญัติไว้ในหมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 ข้อ 4 การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนที่สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 ก : 6-19) และในส่วนของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552 – 2559) กำหนดวัตถุประสงค์ แนวนโยบายเพื่อการดำเนินการได้กำหนดเป้าหมายให้คนไทยมีคุณลักษณะด้านการมีระเบียบวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา ความซื่อสัตย์สุจริต ความประหยัดอดออม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีสุขภาพที่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 13) ดังนั้นการที่จะพัฒนาผู้เรียนก็จะต้องให้การการศึกษา ซึ่งการให้การศึกษามองสร้างทั้งในด้านความรู้และสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนไปพร้อม ๆ กันด้วย โดยเฉพาะการสร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่ดีถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา และคุณธรรมความเป็นคนดีเป็นคุณลักษณะทางจิตใจที่แสดงออกผ่านการประพฤติปฏิบัติ เพื่อการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 ข : 2) ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้แผนการจัด

การเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 7) และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดควบคู่การเรียนการสอนคือ การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนเพราะจะช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศที่แสดงความก้าวหน้า ความสำเร็จของนักเรียน โดยหลักสูตรได้กำหนดการวัดและการประเมินผลไว้ 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ระดับที่ 2 การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา ระดับที่ 3 การวัดและประเมินผลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับที่ 4 การวัดและประเมินผลระดับชาติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 ก : 3) ดังนั้นสถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และมีการจัดการอย่างมีระบบ คือการประเมินผลผู้เรียนตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียน การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะซึ่งการวัดและ ประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในสถานศึกษาปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเพื่อเตรียมคนหรือเสริมสร้างคนเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเท่านั้น แต่จัดเป็นไปเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังใจ มีศีลธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีระเบียบวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย มีความสามารถในการประกอบอาชีพ สร้างงานให้กับตนเองได้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นมาตรฐานหนึ่งในการประเมินเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัจจุบันนักเรียนขาดความมีวินัย เป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเด็กระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งอาจเกิดความรุนแรงและมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากการพัฒนาทางร่างกาย และสื่ออื่น ๆ ที่เข้ามาสู่นักเรียน ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้พบเห็นจากสื่อเทคโนโลยี ซึ่งทำให้นักเรียนขาดความมีวินัย ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้ คู่คุณธรรมใช้เครือข่ายการศึกษาร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน สร้างให้นักเรียนมีวินัยและประกอบความดี พฤติกรรมที่ไร้ระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อตัวของนักเรียนโดยตรงและยังส่งผลไปถึงการพัฒนางานต่าง ๆ การมีระเบียบ

วินัยจึงเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของสังคม และเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ทุกคนควบคุมตนเองมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานและสังคม รวมทั้งเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทยทุกคนต้องตระหนักและดำเนินการเพื่อให้ชาติบ้านเมืองสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลก

แนวปฏิบัติในการปลูกฝัง “วินัย” ให้นักเรียนนั้นเป็นเจตนาที่จะสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความเป็นระเบียบวินัย ทั้งในพฤติกรรมที่แสดงออกในส่วนตัว และที่แสดงออกต่อส่วนรวม ปัญหาของการไม่มีวินัยของคนในชาติ จะเห็นได้จากความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การแก่งแย่งชิงรถ การลงรถประจำทาง การแต่งกายไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก : 116)

ดังนั้น พฤติกรรมด้านวินัย หรือระเบียบวินัยจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อเด็กในระยะยาว ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขเสียแต่เริ่มแรก โอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นสูงมาก เช่น ปัญหาการเรียนล้มเหลว ปัญหาการซึมเศร้า และปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ทั้งนี้ ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนักในภาระหน้าที่ ในการอบรมสั่งสอนนักเรียน โดยจะต้องศึกษารูปแบบและวิธีการในการปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็กในด้านความมีวินัย เพราะหากนักเรียนขาดความมีวินัยจะทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน การปฏิบัติตนในสังคม และการดำรงชีวิตในสังคม หากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นภาระของสังคมต่อไปในที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนมีเด็กนักเรียนในความรับผิดชอบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มองเห็นประเด็นปัญหา และเกิดความสนใจในการแก้ไขปัญหา และโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งสร้างเครื่องมือเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้ขาดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นความสำคัญในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัยตามแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนานักเรียนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีและกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับแปลความหมายของคะแนนจากการสอบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย ตามแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา มีองค์ประกอบ 8 ด้านดังนี้

- 1.1 ด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
- 1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
- 1.3 ด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงของครอบครัว
- 1.4 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
- 1.5 ด้านการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- 1.6 ด้านการเข้าเรียนตรงเวลาและทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 1.7 ด้านการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ
- 1.8 ด้านการสนใจเรียนและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด 61 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 26,440 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 10 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

ตารางของเกรซี มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ

การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะภายในจิตใจที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 8 ด้านดังนี้

1. ด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน หมายถึง การแต่งกายตามข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น
3. ด้านการปฏิบัติตามข้อตกลงของครอบครัว หมายถึง การทำตามคำมั่นสัญญา ข้อบังคับ ข้อตกลงของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง
4. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม หมายถึง การทำตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบและข้อบังคับของสังคม
5. ด้านการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน การไม่นำสิ่งของของผู้อื่น หยิบจับสิ่งของของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง เปิดโอกาสให้คนอื่นแสดงความคิดเห็น เป็นผู้ฟังที่ดีแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
6. ด้านการเข้าเรียนตรงเวลาและทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด หมายถึง การเข้าเรียนภายในเวลาที่กำหนด มาตรฐานในการนัดหมาย ทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
7. ด้านการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ หมายถึง การตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ทำงานเป็นระบบ มีการวางแผนทำงาน ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ มีการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง

8. ด้านการสนใจเรียนและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

แบบวัดเชิงสถานการณ์ หมายถึง แบบวัดชนิดเลือกตอบ ประกอบด้วยคำถามกับคำตอบ ซึ่งคำถามเขียนเป็นสถานการณ์ที่คล้ายหรือเลียนแบบสถานการณ์จริง แล้วให้ผู้ตอบตอบปัญหาจากสถานการณ์นั้น ถ้าสมมติเขาเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้นประสบเหตุการณ์ เช่นนั้นจะทำเช่นนั้นหรือไม่ หรือจะเลือกทำอย่างไร หรือมีความรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์เหล่านั้น ส่วนคำตอบมีให้เลือกตอบทั้ง 3, 4 และ 5 ตัวเลือกจะเลือกคำตอบใดก็ได้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด

การวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย หมายถึง กระบวนการหาปริมาณของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้วยแบบวัดเชิงสถานการณ์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 48 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการมีวินัย ซึ่งใช้เกณฑ์ในการวัดระดับตามแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 4 ระดับ ดังนี้

กำหนดให้ 1 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมขั้นรับรู้ ขึ้นตอบสนองหรือการตอบสนองโดยยึดความพอใจของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น

กำหนดให้ 2 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมขั้นสร้างค่านิยม หรือการตอบสนองโดยต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือเห็นด้วย

กำหนดให้ 3 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมขั้นสร้างระบบคุณค่าหรือการตอบสนองโดยเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

กำหนดให้ 4 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมขั้นสร้างลักษณะนิสัยหรือการตอบสนองโดยคำนึงถึงผลที่เกิดตามมาหรือคุณค่าของการกระทำเพื่ออยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น

คุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ใช้ในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย ทั้งรายชื่อ และทั้งฉบับ ดังนี้

อำนาจจำแนกของแบบวัด (Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดแต่ละข้อที่สามารถจำแนกผู้ตอบออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือเยี่ยม และกลุ่มที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรปรับปรุง โดยการหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation : r_{xy}) คำนวณได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ความเที่ยงตรงของแบบวัด (Validity) คุณสมบัติของแบบวัดที่ใช้วัดพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ตรงตามความมุ่งหมายซึ่งมี 2 วิธี ดังนี้

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่มีข้อความหรือข้อคำถามวัดได้ตรงตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ทำไว้ ซึ่งมีวิธีตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ในการตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของคุณลักษณะที่วางไว้ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบแบบวัดเชิงสถานการณ์วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถวัดได้ครบองค์ประกอบแบบวัดสถานการณ์ ตามแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) หมายถึง ความคงที่แน่นอนของแบบวัดในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อมีการวัดซ้ำอีก คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (α - Coefficient)

เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง คะแนนที่บอกระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ว่ามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับกลุ่มประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย ที่มีคุณภาพเพื่อประเมินคุณลักษณะด้านการมีวินัย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. ได้ข้อมูลคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับแปลความหมายของคะแนนจากการสอบด้วยแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และเป็นข้อสารสนเทศสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการวางแผนปรับปรุงผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งที่จะสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีคุณภาพ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

